

Beretning for året 2010 til generalforsamlingen i Historisk Samfund for Roskilde Amt

Jeg vil indledningsvis sige, at vi naturligvis er meget glade, fordi der til stadighed er foredragsholdere, som vil komme til os og dele ud af deres store viden. Jeg vil senere kort gennemgå året 2010.

I forlængelse af Gorm Bruun Hansens foredrag i efteråret 2009 fik en meget stor gruppe af foreningens medlemmer en specialfremvisning af kælderen under Danske Bank ved bankdirektør Torben Stevold – det skete tirsdag d. 12. jan. Veloplagt lagde han ud i administrationsgangen på 1. sal med linjen tilbage til Roskilde Sparekasse. Derefter gik vi ned i kælderen, tydeligvis hans store interesse og kærlighed. Vi så de gamle hvælvinger, billeder fra sparekassens historie og en del arkivalier, bl.a. de ældste bankbøger - helt tilbage til 1833 - og kassebøger. Vi stod som sild i en tønde, men nød alligevel gæstfriheden.

Mødet i februar var den årlige ordinære generalforsamling, hvor beretning og regnskab blev godkendt, og hvor Herman Hermansen, Leif Egelund, Henrik Denman og Hans-Christian Eisen blev genvalgt.

Efter generalforsamlingen holdt arkæolog Ole Thorup Kastholm et meget spændende foredrag. Han fortalte om det arkæologiske arbejde, som man må foretage under et stort tidspres, for entreprenørernes store maskiner er stort set altid lige i haserne på arkæologen. Vi havde kaldt foredraget: Arkæologen i hælene på industrisamfundet, men det burde måske snarere have heddet: Arkæologen på hælene i industrisamfundet. Et ting er i hvert fald uomtvisteligt - Ole Thorup gav os et fantastisk billede både af arbejdet, og de fantastisk gode resultater, som man havde opnået. Det hele var veldokumenteret med flotte billeder. Her vil jeg lige fremdrage de meget flotte luftfotos, som Ole Thorup selv havde taget langs den strækning med motorvejen, hvor udgravningerne foregik. Udgravninger har givet meget gode resultater lige fra stenalderen til middelalderen. Det dokumenterer endnu en gang, at området omkring Roskilde blev befolket på et meget tidligt tidspunkt. Der blev især peget på fundet af to indhegnede jernaldergårde og et hus fra yngre stenalder – det sidste er det første af den art, der er fundet i Roskilde-området.

Jeg kan nok tillade mig at sige, at årets højdepunkt var foreningens 100 års jubilæum d. 16. marts, som vi fejrede på Roskilde Rådhus. Vi indledte festlighederne med en reception i den gamle hall, og vi havde den store glæde, at borgmester Poul Lindor Nielsen kom og ønskede foreningen tillykke med en fin tale og en gave. Derefter gik gæsterne ind i auditoriet, hvor prof. Olaf Olsen indledte med en festforelæsning, og det blev fulgt op af prof. Erling Bondesen, som fortalte om foreningens historie. Derefter gik vi i kantinen, hvor kommunens kok havde anrettet en meget fin buffet. Under buffeten udnævnte jeg på foreningens vegne Olaf Olsen til æresmedlem af Historisk Samfund for Roskilde Amt, som en påskønnelse af den store betydning som Olaf Olsen har haft for de arkæologiske undersøgelser i Roskilde. Det var en meget fin dag, hvor der kom mange gæster og mange af foreningens medlemmer. Så jeg kan roligt sige, at bestyrelsen bagefter var meget tilfreds med forløbet.

Med bistand fra Domkirkens mangeårige værge Kjeld Winckelmann lykkedes det at få lukket Domkirkens nyrestaurerede loft op. Vi havde ved den lejlighed to dygtige og indsigtfulde vejledere og omvisere i Kjeld Winckelmann og Domkirkens byggetekniske leder Ole Højlund. Det var en meget indsigtfuld tur på loftet, hvor vi på nært hold kunne se det fantastiske tømmerarbejde, som var blevet udført. Der var tilmed en del af deltagerne, som kom op i Margrethespiret, hvor de kunne se ud over den mørke by.

Da vi kom ned i kirken igen, viste Kjeld Winckelmann os krypten under Helligtrekongerskapel, og det betød, at deltager også her fik indsigt i en del af kirken, hvor der normalt ikke er adgang. Det var en meget spændende aften for alle deltagerne.

I september afholdt vi vores årlige udflugt, som denne gang til Skåne, hvor de 36 deltager bl.a. så Glimmingehus – hvor guiden var klædt ud – og kongegraven ved Kivik. I Kivik er der hvert år en mægtig æblefestival, hvor en af attraktionerne er et "æblemaleri", som man også beså.

Kommandør Poul Grooss holdt d.11. okt. foredrag om det søslag, som fandt sted i Køge Bugt d. 4. oktober 1710. Han berettede om baggrunden for selve slaget, og fortalte om Den store Nordiske Krig. Han nævnte naturligvis den berømte episode fra slaget, hvor den norske kommandør Ivar Huitfeldt, som sørgede for at lægge sig imellem den svenske flåde, der pludseligt dukkede op, og danskerne som lå på ankerpladsen i Køge Bugt. Derfor kunne den danske flåde komme i slagorden.

Men det var en skæbnesvanger bedrift fordi Huitfeldts skib "Dannebrog" sprang i luften efter en voldsom brand, og kun ni

mand af besætningen på 550 overlevede.

Apoteker Paul Bundgaard fra Dom Apoteket i Roskilde holdt d. 1. nov. foredrag om apotekerne i Roskilde. Det første apotek, Roskilde Apotek, blev oprettet ved kongelig forordning, udstedt af Frederik d. 3 i 1650. Bundgaard gav et historisk overblik over lægemiddelforsyningen i Roskilde, som den var fra før 1650 og til vore dage. Ligesom han redegjorde for Dom Apotekets og Svane Apotekets historie helt frem til nutiden.

På årsdagen for mordet på den amerikanske præsident John F. Kennedy d. 22. november holdt Hans-Christian Eisen foredrag om mordet i 1963. Han gennemgik de forskellige teorier og undersøgelser, og han forklarede, hvorfor det ikke kunne være Lee Harvey Oswald, der var morderen. Efter foredraget var der en meget ivrig spørgelyst, hvor det gennemgående spørgsmål – som kom mange gange lød: Jamen hvad mener du selv? Hans-Christian Eisen kunne henvise til det, som han allerede havde sagt om de forskellige teorier, og han understregede, at så længe alle arkiver ikke blev åbnet for forskerne, så ville det ikke være muligt at udpege morderne – for han var i hvert fald sikker på, at der var mere end én attentatmand. Men han frygtede, at der var nogle meget magtfulde grupper, som ikke ønskede, at mordet blev opklaret.

Jeg vil, inden jeg slutter, omtale årbogen fra 2010. Den årbog kom meget naturligt til at stå i jubilæets tegn. Og da maleren af de store Chr. IV billeder fra kapellet i Domkirken i 2010 fyldte 200 år, var vi så heldige, at få tilbudt en artikel om Marstrand, og det tog vi naturligvis imod. Jeg vil gerne takke forfatterne og en særlig tak til Henrik Denman for den store indsats med at sætte bogen op.

Til opsamling vil jeg sige, at det har været et godt år for Historisk Samfund for Roskilde Amt. Vi har i alt gennemført 8 arrangementer, som favner meget vidt, og det understreger betydningen af at have en forening som Historisk Samfund, idet der ellers er risiko for at historien mister sin betydning for moderne mennesker og medier.

Til sidst vil jeg takke hele bestyrelsen for et godt samarbejde, men den største tak er alligevel til medlemmerne, for uden jer var vi jo ingenting.

Hans-Christian Eisen